

► Ön Söz ve Teşekkür

Bu çalışmanın ortaya çıkış hikâyesi Kore Savaşı'nın Anısını Yaşatma Vakfı Başkanı Sayın Dr. Jongwoo Han'ın yazdığı ön sözde verilmiştir. Bu kısa metinde orada yazılanları tekrar etmek yerine bu kitabın ortaya çıkışı ve şekillenmesinde deneyimlediğimiz birkaç hususu okuyucularımızla paylaşmanın daha uygun olabileceğini düşündük. 2019 yılının Ağustos ayı başlarında Atina'daki konferansta Dr. Han ve ekibiyle tanışmamız sırasında Kore Savaşı'nın Türk okullarında öğretimine yönelik böyle bir kitap yazma fikri önerilmişti. Türkiye'deki öğretim programları ve ders kitaplarının içeriğinden yola çıkarak verdiğimiz cevaplarda bunun pek mümkün olmayacağını, Türkiye'deki okul programlarında Kore Savaşı için ayrılan yerin kısıtlılığı sebebiyle böyle bir girişimin gerçekleşebilme ihtimalinin zorluğunu dile getirmiştik. İlerleyen süreç sonunda ortaya çıkan bu çalışma, hem o zaman söylediklerimizi şekillendiren ön yargılarımıza bir reddiye, hem de süreç içerisinde karşılaştığımız çeşitli zorluklara karşı mücadelemizin bir ödülü olarak karşımızda duruyor.

Tarih ve sosyal bilgiler öğretmenleri/eğitimcileri olarak bizler süreç içerisinde geçmiş; bazen birbirleriyle paralel bazen de oldukça farklı kaynaklardan okumayı, çoklu anlatıları, savaşın ölüm kokan zalim yönünün yanı sıra aynı zamanda bir insan hikâyesi olduğunu, dün düşman olanların bugün dost bugün dost olanların yarın düşman olabileceğini, bizden farklı olduğunu düşündüğümüz insan ve toplumların bizimle ortak birçok yönünün olabileceğini deneyimleyerek öğrendik. Ders kitapları ve diğer tarihsel kaynaklardan edindiğimiz geçmiş bilgisinin büyük bir kısmının, incelenen olay veya durumun gerçekleştiği tarihten sonra yaşayanların eseri olduğunu, tarihsel gerçeklik kadar onu oluşturan kişi veya kurumların değerlendirmelerini de içerdiğini gördük. Benimsediğimiz kanıta dayalı sorgulama yöntemi sayesinde bu kitabı kullanacak öğretmen ve öğrencilerin de benzeri öğrenme deneyimleri yaşamalarını umuyoruz.

Bu kitabın ortaokul ve lise öğrencilerine sunulan her türlü bilgiye veya bilgi kaynağına şüpheyle yaklaşmayı; onları sorgulayarak ne kadar gerçek ve gerçekçi olduklarını ya da gerçeği ne kadar aslına uygun bir şekilde yansıttıklarını; kaynaklar arasındaki tutarlılıkları ve tutarsızlıkları belirlemeyi, soru sormayı, eleştirmeyi ve bütün bunlardan yola çıkarak kendi geçmiş bilgilerini oluşturmaya öğrenmede yardımcı olmasını umuyoruz. Bu sayede içerik, yani tarih/geçmiş bilgisinin aktarımını esas alan geleneksel tarih öğrenme-öğretme anlayışından öğrencinin kendi bilgisini kendisinin inşa ettiği ve bu süreçte çeşitli beceriler geliştirdiği yapılandırmacı yaklaşıma geçiş için de birkaç adım atılmış olacaktır.

Bu kitabın ortaya çıkış sürecinde deneyimlediğimiz bir diğer husus da birer öğretmen/eğitimci olarak bizler için zorlayıcı oldu. Tarih eğitimi akademik düzeyde analiz ederek tartışan birçok kaynakta söz edilen içerik aktarımı-beceri öğretimi zıtlığının ve bu zıtlıkla ilişkilendirilen tarihin politik amaçlarla kötüye kullanımının bu çalışmada da farklı şekillerde karşımıza çıkabileceğinden kaygılandık. Kore Savaşı ve ilgili konuları ele alan sorgulamaya dayalı öğrenme-öğretme etkinliklerini tasarlarken mümkün olduğunca tek bir geçmiş anlatısından ya da büyük anlatıdan uzak durmaya; zaman zaman ikinci elden kaynaklara da başvursak bile çoğunlukla başta Kore Savaşı gazileriyle yapılan sözlü tarih görüşmeleri olmak üzere birinci elden kaynaklara ve bunların da çeşitliliğine dayalı tasarımlar üretmeye gayret ettik. Buradaki amacımız bir taraftan öğrencilerin kendilerine sunulan tarihsel kaynaklara soru sormalarını, sorgulamalarını, eleştirel düşünmelerini, analiz yapmalarını ve bir sentez olarak kendi geçmiş bilgilerini kendileri oluşturmalarını sağlamak iken diğer taraftan da Türkiye'de bazı çevrelerin özellikle tarih ders kitaplarına yönelttikleri "tek taraflı, çoğunlukla geçmişe dair olumlu bir bakış açısıyla yazılan ve 'şanlı geçmiş' anlatısı" olarak niteledikleri bir tarih versiyonundan mümkün olduğunca kaçınmaktır.

Ancak, Kore Savaşı konusunu çalışırken ulaştığımız birincil kaynakların hatırı sayılır bir kısmı karşımıza farklı bir durum çıkarıyordu. Biz farklı kaynaklar kullanarak 'şanlı geçmiş' anlatısından sakınmaya çalışırken, eriştiğimiz kaynaklar Türk askerlerinin Kore'de yapıp ettiklerini 'birer kahramanlık öyküsü' olarak sunmaktan kaçınmanın mümkün olamayacağını gösteriyordu. Mesela, Türk birliklerinin Kunuri muharebelerindeki başarıları, yalnızca Türk kaynaklarında veya

Kore Savaşı'na BM adına katılan ülkelere ait kaynaklarda değil bizzat karşı tarafın açık destekçisi olan Sovyet kaynaklarında bile dile getiriliyordu. Ya da Türk askerlerinin azmi sayesinde savaşın ortasında kurulan ve faaliyete geçirilen Ankara Okulu ve Yetimhanesi hakkında muhalif bir söylem dile getiren herhangi bir kaynağa ulaşamıyordu. Sonuç olarak bu kitabın yazılışı sırasında kaçınmaya çalıştığımız 'şanlı geçmiş' anlatısı bize rağmen kitabın birçok yerinde kendi kendisini ortaya çıkardı diyebiliriz. Yine de bu durumun, öğrenme-öğretme etkinliklerinin sorgulamaya dayalı yapısını değiştirmedigini, değiştirmeyeceğini iddia etmenin abartı sayılamayacağını söyleyebiliriz.

Daha önce vurguladığımız gibi bu kitabın en önemli özelliği çoklu kaynakların sorgulanmasını esas alan öğrenme-öğretme etkinliklerinden oluşmasıdır. Bu etkinlikler hazırlanırken kullanılan çeşitli arşiv belgelerine erişimimizi kolaylaştıran ve söz konusu belgelerin bu kitapta kullanılmasına izin veren T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığına teşekkür ediyoruz. Kore Savaşı ve Kore Savaşı kahramanlarının unutulmaması için var gücüyle çalışarak onlarca eser ortaya koyan ve yararlandığımız birçok kaynağın bize ulaşmasına vesile olan Sayın Prof. Dr. Ali Denizli ile kendi çabası ve gayretleriyle kurarak Türkiye Muharip Gaziler Derneğine hibe ettiği "Kore Savaşı ve İzleri" adlı dijital arşivle Kore Savaşı ile ilgili kaynakların dijital ortama aktarılmasına öncülük ederek babası Kore Gazisi Emekli Albay Merhum Cihan Kumbasar ve silah arkadaşlarının anısının yaşatılmasına katkıda bulunan Sayın Prof. Dr. Hakan Kumbasar'a ve Türkiye Muharip Gaziler Derneği Genel Başkanlığı ile Eskişehir Şube Başkanlığına ayrı ayrı teşekkür ediyoruz. Bu kitapta kullanılan sözlü tarih görüşmelerinin gerçekleştirilmesi, kayıt altına alınması ve dijital ortamda korunarak paylaşılması için gereken her şeyi yapan ve söz konusu görüşmeleri kullanmamıza izin veren Kore Savaşı'nın Anısını Yaşatma Vakfına ve Vakıf Başkanı Sayın Dr. Jongwoo Han'a teşekkür ediyoruz.

Emek ve gayretleriyle bu kitabın ortaya çıkışına katkı sağlayan proje ekibi üyeleri ve yazarların yanı sıra dil editörlüğünü yapan Prof. Dr. Musa Çifçi'ye, rehberlik uzmanı Dr. Ferhat Bayoğlu'na ve ölçme-değerlendirme uzmanı Doç. Dr. Murat Polat'a teşekkür ederiz. Bu kitabın ve ilgili projenin ortaya çıkmasına yalnızca maddi destek vermekle kalmayıp süreç boyunca sağladıkları moral motivasyonla destek olan, öncülük eden ve nihai ürünün koruyuculuğunu üstlenen Kore Savaşı'nın Anısını Yaşatma Vakfına ve Dr. Jongwoo Han ile çalışma arkadaşlarına da bu vesileyle bir kez daha şükranlarımızı sunuyoruz. Bu projenin gerçekleşmesinde ayrı bir yeri olan Anadolu Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi AŞ'ye (ANATEK) ve Genel Müdür Sayın Yeliz Erkoç Kök'e, Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesinin yetkili birimleri ile yöneticilerine ve Sayın Sinan Aydın nezdinde Eskişehir İl Millî Eğitim Müdürlüğüne ayrı ayrı teşekkür ediyoruz. Bu kitabın asıl hedef kitlesine ulaşmasına katkı sağlayan T.C. Millî Eğitim Bakanlığının ilgili birimlerine ve yetkililerine de şükranlarımızı sunuyoruz.

Son olarak BM'nin çağrısı ve Türk hükûmetinin bir kararıyla daha önce adını duymadıkları, haritadaki yerini bile görmedikleri uzaklardaki bir ülkeye, Kore'ye insanlık namına giderek kanları ve canları pahasına bir kısmı bu kitabın içeriğinde sunulan cesaret, fedakârlık ve kahramanlık öykülerini yazan; esaret altında işkence görürken bile kendi canları yerine ülke ve milletin onurunu düşünen, muharebe meydanında sergiledikleri cesaret ve kahramanlık kadar cephe gerisinde Koreli çocuk ve sivillere yönelik insani yaklaşımlarıyla tanınan Türk askerlerine, kendi birliğinin top atışlarını bulunduğu tepeye yönlendirerek ölüme meydan okuyan Topçu Üsteğmen Mehmet Günenç nezdinde bütün Kore şehitlerimize, kendisi de yaralı olduğu halde yaralı silah arkadaşını ölüm yürüyüşünde sırtında taşıyan Gazi Veli Atasoy ve üzerinden yetmiş yılı aşkın bir süre geçmesine rağmen düşman bombardımanı altında şehadete gönderdiği silah arkadaşlarının acısını yüreğinde taşımaya devam eden Gazi Mustafa Süt nezdinde bütün Kore gazilerimiz ile yakınlarına olan minnet ve şükran duygularımızı ifade etmek istiyoruz. Takdir edilecek, alkışlanacak her şey onların eseridir. Bu kitapta ve ilgili dijital içeriklerde karşınıza çıkacak eksikler, hatalar ve kusurlar ise bizlere aittir.

Proje ekibi ve yazarlar adına

Erkan Dinç – İsmail Acun

Eskişehir, 28 Haziran 2026